

ОЦІНКА РІВНЯ КУЛЬТУРИ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ТАНЦЮВАЛЬНИХ РУХІВ У
СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Кізім Вікторія, Чернишенко Тамара, Дмитренко Світлана

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м.Вінниця

Анотації:

Актуальність теми дослідження. Розглянуто рівень культури хореографічних і танцювальних рухів студентів факультету фізичного виховання і спорту. Експериментально досліджено та проаналізовано особливості змісту хореографічних вправ на заняттях з дисципліни «Ритміка і хореографія». **Мета роботи** – визначити, дослідити й експериментально обґрунтувати ефективні засоби та методи формування культури рухів на занятті з дисципліни «Ритміка і хореографія» у студентів, які навчаються на факультеті фізичного виховання і спорту. У роботі використано теоретичні й емпіричні **методи дослідження:** аналіз фахової науково-методичної літератури, соціологічні методи дослідження (анкетування), метод експертних оцінок, методи математичної статистики. В дослідженні взяли участь студенти 1-го курсу в кількості 124 осіб факультету фізичного виховання і спорту зі спеціальностей: 014.11 Середня освіта (фізична культура), 017 Фізична культура і спорт. **Результати роботи.** Аналіз результатів анкети доводить, що більшість студентів протягом навчання в школі ніколи не вивчали хореографічних вправ, позицій рук і ніг, а також не приділялась увага з боку вчителя на правильне виконання постави на уроках фізичної культури. Констатуючий експеримент виявив, що рівень виконання хореографічних вправ і позицій рук, ніг як у хлопців, так і в дівчат має низький рівень. Після експерименту відбулися позитивні зрушення показників у хлопців і дівчат в оцінці хореографічних позицій рук і ніг (спеціальність фізична культура), спеціальність (спорт): у дівчат – в оцінці хореографічних позицій рук і ніг, у хлопців – у оцінці вправи на поставу (напівприсід, повний присід).

Ключові слова:

хореографія, студенти, заняття з ритміки і хореографії

Assessment of the level of culture of choreographic dance movements in students of the faculty of physical education and sport

Kizim Viktoriia, Chernyshenko Tamara, Dmytrenko Svitlana

Relevance of the research topic. The level of culture of choreographic and dance movements of students of the Faculty of Physical Education and Sports is considered. The peculiarities of the content of choreographic exercises in the discipline «Rhythmics and Choreography» are experimentally investigated and analyzed. **The aim of the work** is to determine, investigate and experimentally substantiate effective means and methods of forming a culture of movements of students studying the discipline «Rhythmics and Choreography» at the Faculty of Physical Education and Sports. Theoretical and empirical **research methods** are used in the work: analysis of professional scientific and methodical literature, sociological research methods (questionnaires), method of expert assessments, methods of mathematical statistics. The study involved 1st year students in the number of 124 people of the Faculty of Physical Education and Sports in the following specialties: 014.11 Secondary education (physical culture), 017 Physical culture and sports. **Results of work.** Analysis of the results of the questionnaire shows that most students during their studies at school have never studied choreographic exercises, hand and foot positions, and no attention has been paid by the teacher to the correct performance of posture in physical education lessons. The observational experiment revealed that the level of performance of choreographic exercises and positions of arms, legs in both boys and girls is low. After the experiment there were positive changes in the performance of boys and girls in the assessment of choreographic positions of arms and legs (specialty physical culture), specialty (sports): girls in the assessment of choreographic positions of arms and legs in boys in the assessment of posture exercises (squats, full squats)

choreography, students, classes in rhythmics and choreography

Оценка уровня культуры хореографических танцевальных движений студентов факультета физического воспитания и спорта

Кизим Виктория, Чернышенко Тамара, Дмитренко Светлана

Актуальность темы исследования. Рассмотрен уровень культуры хореографических и танцевальных движений студентов факультета физического воспитания и спорта. Экспериментально исследованы и проанализированы особенности содержания хореографических упражнений на занятиях по дисциплине «Ритмика и хореография». **Цель работы** – определить, исследовать и экспериментально обосновать эффективные средства и методы формирования культуры движений у студентов на занятии по дисциплине «Ритмика и хореография», обучающихся на факультете физического воспитания и спорта. В работе использованы теоретические и эмпирические **методы исследования:** анализ профессиональной научно-методической литературы, социологические методы исследования (анкетирование), метод экспертных оценок, методы математической статистики. В исследовании приняли участие студенты 1-го курса в количестве 124 человек факультета физического воспитания и спорта по специальностям: 014.11 Среднее образование (физическая культура), 017 Физическая культура и спорт. **Результаты работы.** Анализ результатов анкеты доказывает, что большинство студентов в течение обучения в школе никогда не изучали хореографических упражнений, позиций рук и ног, и со стороны учителя не уделялось должного внимания правильному формированию осанки на уроках физической культуры. Констатирующий эксперимент выявил, что уровень выполнения хореографических упражнений и позиций рук, ног как у юношей, так и у девушек имеет низкий уровень. После эксперимента произошли положительные изменения показателей у юношей и девушек в оценке хореографических позиций рук и ног (специальность физическая культура), специальность (спорт): у девушек в оценке хореографических позиций рук и ног, у юношей – в оценке упражнения на осанку (полу-присед, полный присед).

хореография, студенты, занятия по ритмике и хореографии

Постановка проблеми. Зростаючі вимоги до спеціалістів, які працюють у галузі фізичного виховання і спорту, зумовлюють розвиток нових напрямів ступеневої підготовки кадрів, переорієнтацію системи підготовки та перепідготовки кадрів, підвищення їхньої професійної підготовленості [1]. Професійно-педагогічна готовність – вирішальна умова швидкої адаптації до умов праці та подальшого професійного вдосконалення кваліфікації майбутнього спеціаліста [2].

Специфіка діяльності вчителя фізичної культури вимагає володіти не тільки загальнопедагогічними знаннями й уміннями, але й спеціальними здібностями, котрі залежать від його

рухових можливостей, знань, умінь і навичок, сучасних новітніх технологій, що використовують у системі фізкультурно-оздоровчих занять. Дослідження умов, за яких може здійснюватися ефективна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до професійної діяльності, вимагало аналізу й осмислення якості системи хореографічно-танцювальної підготовки в тому вигляді, як вона сформувалася й існує.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підготовка фахівців галузі фізичної культури і спорту сьогодні є актуальною проблемою. Аналізуючи стан професійної підготовки вчителів фізичної культури можна стверджувати, що практична підготовка фахівців з цього напрямку не зовсім відповідає сучасним вимогам і не забезпечує належного рівня їх компетентності відповідно до вимог нормативних документів, що регламентують стратегію розвитку освіти в Україні.

Фізичне виховання як ніколи потребує сьогодні звернення до його оригінальних напрямів, що дасть змогу підвищити фізичний розвиток, посилити мотивацію учнів до занять фізичною культурою. Серед таких ординальних напрямів є використання на уроках фізичної культури засобів хореографії, танцювальних кроків, ритмічних вправ. Класичний танець є фундаментом навчання всього комплексу танцювальних дисциплін. Він розвиває фізичні дані учнів, формує необхідні технічні уміння та навички, є джерелом високої виконавської культури [3, 4, 11, 13, 14].

У контексті проведеного дослідження нас цікавили останні публікації з проблематики сучасного стану наукових досліджень виховання студентів непрофільюючих спеціальностей у рамках отримання ними хореографічної освіти, зокрема, музично-ритмічного танцювального виховання [4, 10, 13], хореографічна підготовка у техніко-естетичних видах спорту [11, 12, 13], корекція фізичної підготовленості акробатів-стрибунів засобами хореографії [7], організації і діяльності хореографічної роботи в позашкільних закладах [1], а також проблематики виховання рівня культури танцювальних рухів засобами хореографічного тренажу [5, 14, 15], визначення чинників і критеріїв оцінювання культури рухів у майбутніх педагогів, які будуть працювати в сфері фізичної культури. [5, 15].

Невід'ємними складовими навчання хореографічним вправам, танцювальним крокам є навчання базовим елементам хореографічного тренажу й основам музичної грамоти. Змістова початкова хореографічна підготовка виконує функції формування правильної постави, навчання правильним позиціям ніг і рук, елементам партерної хореографії, розвитку ритмічної підготовленості та загальної фізичної підготовленості [2, 3, 13, 14, 15]. На початковому етапі вивчення хореографічних позицій і вправ уроки класичного екзерсису дозволяють уникнути появи помилок.

Мета роботи – визначити, дослідити й експериментально обґрунтувати ефективні засоби та методи формування культури рухів у студентів на заняттях з дисципліни «Ритміка і хореографія», які навчаються на факультеті фізичного виховання і спорту

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз науково-методичної літератури за темою дослідження.
2. Дослідити у студентів рівень виконання хореографічних вправ на занятті з ритміки і хореографії.
3. Визначити базові хореографічні вправи та їх вплив на формування культури рухів у студентів.

Матеріал і методи. Дослідження було проведено у 2018-2019 н.р. з лютого по травень. У роботі використано теоретичні й емпіричні методи дослідження: аналіз фахової науково-методичної літератури та соціологічні методи дослідження (анкетування), метод експертних оцінок, методи математичної статистики.

У дослідженні взяли участь студенти 1-го курсу в кількості 124 осіб факультету фізичного виховання і спорту зі спеціальностей: 014.11 Середня освіта (фізична культура), 017 Фізична культура і спорт. Вік студентів від 17 до 20 років.

Експеримент був проведений з використанням засобів хореографії, рухів класичного,

I. Науковий напрям

народного і сучасного танців. У зміст занять з хореографії входили вправи: напівприсідання, повне присідання, витягування стопи до торкання носком підлоги, витягування ноги з переходом у кидок, рухи витягнутою ногою по дузі, піднімання ніг до кута 45°, нахили тулуба, рухи руками і головою, оберти, стрибки тощо.

При правильному заучуванні всіх цих рухів можна досягти результатів, але це не означає, що всі рухи потрібно заучити відразу. Визначалася послідовність рухів, що керувалася основними дидактичними правилами: від простого до складного, від легкого до важкого, від відомого до невідомого. Починалося вивчення хореографічних вправ з невеликої амплітуди рухів, що вимагало помірної роботи окремих груп м'язів.

Це рухи головою, плечима, пружинки, неглибокі присідання, вправи для стопи, рухи рук тощо. Потім з постійним зростанням амплітуди і темпу – нахили, повороти, підйоми і махи ніг тощо. В кінці включалися рухи, що викликали одноразове навантаження на всі групи м'язів – це стрибки і комбінації різних елементів. Систематичне виконання хореографічних вправ на заняттях з ритміки і хореографії дозволило розвивати фігуру, сприяти усуненню низки фізичних недоліків – лордозу, кіфозу, сколіозу, опуклості грудної клітини. Крім цього, здійснювався розвиток координації, еластичності зв'язок, відбувалося укріплення м'язів.

Вправи класичного танцю виконувалися біля хореографічного станка та посередині зали. Ефективність впливу вправ класичного танцю залежить від правильної техніки виконання, що, в свою чергу, відображає культуру рухів студентів. Наводимо хореографічні вправи, що використовувалися на заняттях (табл.1).

Таблиця 1

Засоби хореографічного тренажу, що сприяють розвитку культури рухів у студентів на заняттях з ритміки і хореографії

Зміст	Техніка виконання вправи
Позиції рук	підготовче положення (руки вільно опущені й трохи закруглені в ліктях і кистях)
	1-а позиція (руки, зберігаючи округлість у ліктях і кистях, утворюють овал перед тілом)
	2-а позиція (руки розкриваються в сторони і повинні бути трохи спереду)
	3-а позиція (руки піднімаються вгору, утворюючи овал над головою)
Позиції ніг (у всіх позиціях ніг стопи розвернуті в сторони)	1-а позиція (п'ятки разом, носки розгорнуті назовні, ступні утворюють пряму лінію на підлозі)
	2-позиція (стопи на відстані ступні, носки розгорнуті назовні, ступні утворюють пряму лінію на підлозі)
	3-а позиція (ступні притиснуті одна до одної, п'ятка однієї ноги біля склепіння другої, носки розгорнуті назовні)
	4-а позиція (одна нога попереду другої на відстані ступні, п'ятка однієї ноги проти носка другої, носки розгорнуті назовні)
	5-а позиція (розгорнуті ступні щільно притиснути одна до одної ноги біля носка другої)
demiplié – [деміпліє] - м/р*-3/4	Напівприсідання (в 1-й, 2-й, 3-й позиціях)
grandplié – [гранд пліє] - м/р-3/4	Глибоке, повне «присідання»
battement tendu – [батман тандю] - м/р-2/4	«Витягнутий» ковзкий рух стопою в положення ноги на носок вперед, убік, назад з поверненням у в.п.

battement tendu jeté – [батман тандюжете] - м/р-2/4	Натягнути рухи ноги з кидком (25 °, 45 °) хрестом
grand battement – [гранд батман] - м/р-2/4, 4/4	«Великий кидок, мах» на 90 ° і вище через положення ноги на носок
battement fondu – [батман фондю] - м/р-3/4	Повільний напівприсід з одночасним згинанням і розгинанням ніг у тазостегновому і колінному суглобах
battement frappe – [батман фрапэ] - м/р-2/4	«Удар» – короткий удар стопою по гомілковостопному суглобі опорної ноги і швидке розгинання в колінному суглобі (25 °, 45 °) в положення на носок або донизу
relevé – [релеве] - м/р-2/4	Піднімання в стійку на носках з опусканням у вихідну позицію (в.п.) у будь-якій позиції ніг
rond de jambe par terre – [ронд де жамб пар тер] - м/р-4/4	Коло носком по підлозі, круговий рух носком по підлозі

Примітка: м/р – музичний розмір

Результати дослідження. Аналіз показників анкети доводить, що більшість студентів протягом навчання в школі ніколи не вивчали хореографічних вправ, позицій рук і ніг, а також не приділялась увага з боку вчителя на правильне дотримання постави на уроках фізичної культури.

Так, на питання «Вивчали Ви на уроках фізичної культури хореографічні позиції ніг, рук?», 91,6% хлопців зі спеціальності Фізична культура та 96,6% зі спеціальності Спорт визначили, що ніколи не вивчали. Вони визначили, що взагалі вперше зіткнулися з виконанням хореографічних вправ, особливо при вивченні позиції рук і ніг на заняттях з «Ритміки і хореографії» в університеті. Показники дівчат також виявили невисокі результати відповідно – 66,6% зі спеціальності Фізична культура та 90,0% спеціальності Спорт відзначають, що також не знайомі з хореографічними позиціями рук і ніг (табл. 2).

Таблиця 2

Результати анкетування студентів факультету фізичного виховання і спорту з хореографічного тренажу

№ п/п	Зміст питання анкети	Стать	Відповіді на питання	Спеціальності	
				014.11 Середня освіта (фізична культура) (хлопці n=24) (дівчата n=12)	017 Фізична культура і спорт (хлопці n=62) (дівчата n=22)
1.	Вивчали Ви на уроках фізичної культури хореографічні позиції ніг, рук?	хлопці	так	8,4%	3,3%
			ні	91,6%	96,6%
		дівчата	так	33,3%	10%
			ні	66,6%	90%
2.	Які вправи на уроках фізичної культури Ви вивчали для уміння тримати правильну поставу?	хлопці	вивчали	-	-
			не вивчали	100%	100%
		дівчата	вивчали	25%	13,6%
			не вивчали	75%	86,4%
3.	Вивчали Ви хореографічні вправи для ніг і рук на уроках фізичної культури?	хлопці	так	-	-
			ні	100%	100%
		дівчата	так	8,3%	4,8%
			ні	91,6%	95,2%

I. Науковий напрям

Другим питанням респондентів було визначити «Які вправи на уроках фізичної культури вивчали для вміння тримати правильну поставу?». Як показують наші дослідження, 100% хлопців з обох досліджуваних спеціальностей, а також 75% дівчат за спеціальністю Фізична культура та 86,4% за спеціальністю Спорт, зовсім не мають практичних знань про правильну поставу. Встановлено також, що у 86% першокурсників факультету фізичного виховання і спорту має місце недосконалість рухової культури, що виявляється в порушенні постави, в обмеженні рухливості в суглобах, у хребті, нерівномірному розвитку сили м'язів, недостатній фізичній підготовленості тощо.

Результати, отримані з третього питання підтверджують, що більшість студентів не знайомі з хореографічними вправами. Так, показники респондентів виявили, що 100% хлопців двох спеціальностей і відповідно дівчата – 91,6% (спеціальність Фізична культура), 95,2% (спеціальність Спорт) не мають теоретичних і практичних знань з хореографічних вправ.

Другим етапом нашого дослідження було визначення у досліджуваних студентів рівня виконання хореографічних вправ після проходження дисципліни «Ритміка і хореографія». Нами була застосована методика експертної оцінки виконання студентами хореографічних вправ на початку експерименту й у кінці (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка хореографічних вправ студентів факультету фізичного виховання і спорту

№ п/п	Хореографічні вправи	Етапи дослідження	Стать	Оцінка, бали	
				Спеціальності	
				014.11 Середня освіта (Фізична культура) (хлопці n=24) (дівчата n=12)	017 Фізична культура і спорт (хлопці n=62) (дівчата n=22)
1.	Оцінка вправ: позиції ніг, рук	до експер.	хлопці	2,1	1,9
			дівчата	2,8	2,6
		після експер.	хлопці	3,5	3,1
			дівчата	4,1	4,2
2.	Оцінка вправ постави (напівприсід, повний присід)	до експер.	хлопці	2,7	2,3
			дівчата	3,7	3,6
		після експер.	хлопці	3,8	3,9
			дівчата	4,5	4,2
3.	Загальна оцінка хореографічних вправ	до експер.	хлопці	2,1	2,3
			дівчата	2,7	2,8
		після експер.	хлопці	3,4	3,1
			дівчата	3,8	4,1

У табл. 3 наведено результати оцінки експертами хореографічних вправ хлопців і дівчат до та після експерименту. Екзерсис здійснювався на заняттях з дисципліни «Ритміка і хореографія» в підготовчій частині з використанням різної темпо-ритмічної музики, а саме музичні розміри 2/4, 3/4, 4/4. Аналіз показників до експерименту виявив, що виконання хореографічних вправ і позицій рук, ніг відповідає низькому рівню. По трьом вправам у хлопців показники варіюються відповідно від 2,1 до 2,7 бала (спеціальність Фізична культура), від 1,9 до 2,3 бала (спеціальність Спорт). У дівчат результати вищі, порівняно з хлопцями. Найнижчий показник виявлено у дівчат зі спеціальності Фізична культура – 2,7 бала за виконання хореографічних вправ; найвища оцінка – 3,7 бала за виконання вправи на поставу. Дівчата за спеціальністю Спорт відповідно показали низький рівень у вправах позиції ніг і рук – 2,6 бала, найкращий показник – 3,6 бала за виконання вправи на поставу.

Дискусія. Після експерименту виявлено позитивні зрушення показників за всіма

хореографічними вправами як у хлопців, так і в дівчат. Найвища різниця у відсотках між показниками до експерименту та після експерименту визначена у хлопців і дівчат при оцінці хореографічних позицій рук і ніг (спеціальність Фізична культура) відповідно 40 і 31,7%. У студентів зі спеціальності Спорт визначено, що найбільший відсоток (41,2%) отримано у хлопців при оцінці вправ постави (напівприсід, повний присід), у дівчат – 38,1% при оцінці хореографічних позицій рук і ніг.

Аналіз наукових джерел доводить необхідність вивчення хореографічних вправ на заняттях з ритміки і хореографії, що сприяє всебічному розвитку людини та збереженню здоров'я.

Проаналізувавши наявну науково-методичну літературу [2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 14, 15] ми дійшли висновку, що впродовж останніх років простежується тенденція до вивчення хореографічних вправ зі школярами молодшого, середнього та старшого шкільного віку. Саме хореографічне мистецтво найуспішніше реалізовує розвиток почуття ритму, вміння чути і розуміти музику, узгоджувати з нею свої рухи, одночасно розвивати та тренувати м'язову силу корпусу та ніг, рухи рук, естетичність, грацію і виразність. Заняття танцем на уроках ритміки формують правильну поставу, виховують основи етикету і вірної манери поведінки в суспільстві.

Висновки. Аналіз наукових досліджень свідчить про зростаючий інтерес до проблеми пошуку ефективних умов, способів і засобів, що забезпечують підвищення якості фізичного виховання. Доцільність хореографічної підготовки майбутніх спеціалістів, які будуть працювати в сфері фізичної культури і спорту, безперечна. Включення в навчальні плани педагогічних вузів факультетів фізичного виховання і спорту дисципліни «Ритміка і хореографія» дає змогу забезпечити підвищення якості підготовки майбутніх фахівців для фізичного виховання дітей, зокрема, засобами хореографічних вправ і бальних танців.

Список літературних джерел

1. Бондаренко Л.А. Методика хореографічної роботи в школі і позашкільних закладах. К.: «Радянська школа», 1986. 213с.
2. КізімВ.М., Чернишенко Т.М. Оцінка ритмічної підготовленості студентів факультету фізичного виховання і спорту. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі: XXI Міжнарод. научн. конф.*, 26-27 января 2017 г., Переяслав-Хмельницький. Сб. научных трудов Переяслав-Хмельницький, 2017. Вып. 1(21), ч. 2. С. 157-162.
3. Кізім В.М., Чернишенко Т.М. Класичний екзерсис з музичним супроводом – основа в підготовці майбутніх фахівців фізичної культури. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць*. Випуск 19. (Том 1) / ВДПУ; гол. ред. В.М. Костюкевич. Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. С. 91-98.
4. Кізім В.М., Чернишенко Т.М. Дослідження рівня теоретичної та практичної підготовленості майбутніх спеціалістів з фізичної культури засобами ритміки і хореографії. *Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування*. Збірник наукових праць викладачів інституту фізичного виховання і спорту. Вінниця: ВДПУ, 2011. С. 44-47.
5. Кізім В.М. Дослідження рівня відчуття ритму у студентів інституту фізичного виховання і спорту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»*. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск ЗК(44)14 С. 317-321.
6. Лисицкая Т.С. Хореография в гимнастике. М.: Физкультура и спорт, 1984. 176 с.
7. Серебрянская Е.А. Хореографічна корекція фізичної підготовленості акробатів-стрибунів на етапі спеціалізованої базової підготовки: автореферат дис...канд.наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.04. Е.А. Серебрянская. Харків, 2007. 21 с.
8. Силаева Н.М. Художня гімнастика. К.: «Здоров'я».

References

1. Bondarenko L.A. (1986) Methods of choreographic work in school and out-of-school institutions. K.: "Soviet school". 213p.
2. Kizim V.M., Chernyshenko T.M. (2017) Assessment of rhythmic readiness of students of the Faculty of Physical Education and Sports. Current scientific research in the modern world: XXI International. scientific conf., January 26-27, 2017, Pereyaslav-Khmelnytsky. Sat. scientific works Pereyaslav-Khmelnytsky. Issue. 1 (21), part 2. Pp. 157-162.
3. Kizim V.M., Chernyshenko T.M. (2017) Classical exercise with musical accompaniment is the basis for training future specialists in physical culture. Physical culture, sports and health of the nation: coll. Science. wash. Issue 19. (Volume 1) / VDPU; Goal. ed. V.M. Kostyukevich. Vinnytsia: Planer LLC. P. 91-98.
4. Kizim V.M., Chernyshenko T.M. (2011) Research of the level of theoretical and practical training of future specialists in physical culture by means of rhythmic and choreography. Actual problems of physical education and methods of sports training. Collection of scientific works of teachers of the Institute of Physical Education and Sports. Vinnytsia: VSPU. S. 44-47.
5. Kizim V.M. (2014) Research of the level of sense of rhythm in students of the Institute of Physical Education and Sports. Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov Series №15. "Scientific and pedagogical problems of physical culture / Physical culture and sports" / Coll. scientific works / Edited by G.M. Arzyutov. Kyiv: MPU Publishing House. Dragomanova. Issue ZK (44) 14. P. 317-321.
6. Lisitskaya T.S. (1984) Choreography in gymnastics. M.: Fizkultura i sport. 176 s.
7. Serebryanskaya E.A. (2007) Choreographic correction of physical fitness of acrobats-jumpers at the stage of specialized basic training: dissertation abstract nd Candidate of Science in Phys. out and sports: 24.00.04. E.A. Serebryanska. Kharkiv. 21 p.
8. Silaeva N.M. (1971) Gymnastics. K.: "Health". 140 s.

1971.140 с.

9. Словник визначень основних музичних, танцювальних і хореографічних термінів та понять з дисципліни «Ритміка і хореографія» (для студентів денної та заочної форм навчання інституту фізичного виховання і спорту педагогічних університетів); Укладачі: В.М. Кізім, Т.М. Чернишенко. Вінниця, 2015. 67 с.

10. Ротерс Т.Т. Музично-ритмічне виховання і художня гімнастика. М., 1989. 175 с.

11. Тодорова В.Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту: монографія. Львів: ЛДУФК; 2018. 252 с.

12. Тодорова В.Г. Контроль за хореографічної підготовленістю у техніко-естетичних видах спорту. В: Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ; 2017;12(94). С. 116–119.

13. Тодорова В.Г. Концепція хореографічної підготовки у спорті. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017. Вип. 2(28). С. 43–50.

14. Херувимова С.А. Практикум по курсу музикально-ритмічного виховання. Методические указания для студентов ОДО. ГИФК, 2004. 72 с.

15. Чернишенко Т.М. Хореографічна підготовка як засіб естетичне виховання молодших школярів на уроках фізичної культури. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. Вінниця: ТОВ «Планер», 2014. Випуск 18 (Том 1). С. 98–102.

16. Чернишенко Т.М. Технологія корекції постави засобами хореографії у студентів інституту фізичного виховання і спорт. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України: тези ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 8 грудня 2016 року). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ. 2016. С. 287–288.

9. Dictionary of definitions of basic musical, dance and choreographic terms and concepts in the discipline "Rhythmics and choreography" (for full-time and part-time students of the Institute of Physical Education and Sports of Pedagogical Universities) / Compilers: V.M. Kizim, T.M. Chernyshenko. Vinnytsia, 2015. - 67 p.

10. Rothers T.T. (1989) Music and rhythmic education and rhythmic gymnastics. M. 175 s.

11. Todorova V.G. (2018) Choreographic training in technical and aesthetic sports: a monograph. Lviv: LDUFK. 252 p.

12. Todorova V.G. (2017) Control over choreographic training in technical and aesthetic sports. In: Scientific journal of NPU named after M.P. Drahomanov. Series 15, Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kiev; 12 (94), p. 116–119.

13. Todorova V.G. (2017) The concept of choreographic training in sports. Physical activity, health and sports; 2 (28): 43–50.

14. Heruvimova S.A. (2004) Workshop on the course of music and rhythmic education. Methodical instructions for ODO students. GIFK. 72 p.

15. Chernyshenko T.M. (2014) Choreographic training as a means of aesthetic education of junior schoolchildren in physical education lessons. Physical culture, sports and health of the nation: coll. Science. wash. Issue 18. (Volume 1) / VDPU; editor in chief V.M. Kostyukevich. Vinnytsia: LLC "Planer". P. 98–102.

16. Chernyshenko T.M. (2016) Technology of posture correction by means of choreography in students of the Institute of Physical Education and Sports. Educational and scientific support of the activities of law enforcement agencies and military formations of Ukraine: abstracts of the IX All-Ukrainian scientific-practical conference (Khmelnitsky, December 8, 2016) - Khmelnitsky: NADPSU Publishing House. S. 287–288.

DOI: 10.31652/2071-5285-2020-9(28)-35-41

Відомості про авторів:

Кізім В.М.; orcid.org/0000-0002-8482-9320; kvn2403@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна

Чернишенко Т.М.; orcid.org/0000-0001-9689-5758; tamarra2803@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна

Дмитренко С.М.; orcid.org/0000-0001-5934-4893; sdmitrenko73@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна